

איסור כתיבת שם ה' על מטלטלין

כיום מתפשטת והולכת האופנה לעטר מכתבים, הזמנות לשמחות, מודעות בבתי כנסת וכיו"ב, בפסוקי תנ"ך ובשמות שאינם נמחקים, וכל המרבה להדר הרי זה משובח, האומנם ? כל אחד יודע שבסופו של דבר רוב הדברים המטלטלים מושלכים למקום אשפה, ואף נכנסים עימם לחדרי שירותים וכיו"ב, ובכך נגרם ביזיון לכתבי הקדש. ואכן בתלמוד (ר"ח יח) מסופר "שגזרה מלכות יוון שלא להזכיר שם שמים על פיהם, וכשגברה מלכות חשמונאי ונצחום התקינו שיהו מזכירין שם שמים אפילו בשטרות וכך היו כותבים... בשנת... ליוחנן כהן גדול לאל עליון, וכששמעו חכמים הדבר אמרו למחר זה פורע חובו ונמצא שטר מוטל באשפה ובטלום ואותו יום עשאוהו יו"ט".

ומשום כך פסק הרמ"א: "ואסור לכתוב שם לכתחילה שלא בספר, דיוכל לבוא לידי ביזיון, ולכן נוהרין שלא לכתוב שם באיגרת, ויש שנוהרין אפילו במלת שלום שלא לגמור כתיבתו"¹.

מהלכה זו אנו למדים שאסור ששם ה' יגיע לידי ביזיון או מחיקה. ואם כותבים את שם ה' שלא בספר, אלא ע"ג איגרות, עלולות האיגרות להיות מושלכות בעתיד ושם ה' יגיע לידי ביזיון. ולכן אין לכתוב את שם ה' באיגרות או בהזמנות או בקמיעין או בחקיקה על ארון קודש או בכל דבר מטלטל שיכול לבוא בעתיד לידי ביזיון. אך כתיבת שם ה' בספרים מותרת, מפני שספר נועד למטרת קריאה ורגילים להניחו במדף במקום מכובד עד לעיון בו, ולכן אין חשש שיגיע לידי ביזיון. נראים הדברים, שהיתר זה תקף אף בספר שאינו ספר קודש כגון ספרי מחקר או אסופות מאמרים, שבהם מצטטים הכותבים פסוקים. אלא שעלינו להזהר בהדפסת שם ה' בספרים כאלה, כי ספרים אלה מודפסים במספר עותקים, כאשר העותקים הראשונים הם למטרות הגה ותיקון, ובתום השימוש בהם הם בבחינת פסולת ח"ו, ולכן אם כתוב בהם אחד משבעה שמות ה' שאינם נמחקים, אזי אסור לבזותם ויש לדאוג להביאם לגניזה.

הקליט וערך: רועי בן זריהם.

הגיה: ר' משה ירימי.

¹ שו"ע יורה דעה סימן רע"ו סעיף יג'